

V izdelovalnici perila v Ptujju

se odvija kulturno-prosvetno delo po tromesečnem planu

Člani in članice sindikalne podružnice »Izdelovalnica perila v Ptujju« so zalele v tromesečnem planu najnujnejše potrebe kulturno-prosvetnega dejstva v obratu. Korak za korakom bodo širile okvir splošne in strokovne izobrazbe ter pri tem utrjevale zavest, da niso samo službenke obrata, temveč upraviteljice in čuvarke občeljudske in s tem tudi svoje imovine, ki jim je potrebna pri delu za koristno pomoč pri šiviljski stroki.

V tem obratu puščajo dan za dnem svoje moči in uporabljajo svoje strokovne sposobnosti, zato se lahko počutijo v njem kot doma in kot v stalni življenjski šoli, kjer se vzgajajo heroji dela in patrioti socialistične Jugoslavije.

Njihov tromesečni plan zajema delo sledečih sektorjev:

- a) Ideološki sektor.
 - b) Kulturno-umetniški sektor.
 - c) Agitacija in tisk.
 - č) Rdeči kotichek in knjižnica.
- Sindikalna podružnica bo prispevala k pojačanju pevskega zbora »Jože Lacko« za 10 članic, katere se bodo redno udeleževale vaj. 30. aprila t. l. bo podružnica priredila akademijo v čast obletnice nacionalizacije podjetja. Celotna podružnica se bo udeležila skupne akademije na dan 27. aprila t. l., ki se bo vršila v gledališču.
- Z izpolnitvijo prednjega in vsekakor zmogljivega plana bo napravljen v obratu korak naprej, temu pa bodo sledili drugi in tako bo podružnica postopoma dosegala uspeh za uspehom tudi na kulturnem polju, kakor ga dosega v obratu na strokovnem.

Nova uredba za letošnji odkup žitaric

Dolžnosti in pravice kmetov in nekmetov

Uredba o odkupu žita v proračunskem letu 1949-50 temelji na osnovni nalogi, da se zbere in pravilno razdeli žito iz letošnje žetve, ki je potrebno za prehrano milijonov delavcev in ostalih delovnih ljudi. Država jim varuje preskrbo z osnovnimi živili, med katerimi je tudi kruh.

Resnost te naloge morajo razumeti tudi kmetje in kmetijsko obdelovalne zadruge ptujskega okraja ter vse uradne in politične osebe, ki bodo praktično sodelovale pri njenem izvajanju.

Povečanje odstotka žita za obvezno oddajo državi temelji na cilju krepitve državnega žitnega fonda.

Kot pri vseh važnih akcijah je nujno potrebno, da se bodo kmetje in kmetijsko obdelovalne zadruge pri izvajanju odkupa zavedali resnosti tega družbenega ukrepa, da bo akcija pravočasno in točno izvedena. Brez občutnega sodelovanja upravnih organov s političnimi funkcionarji ni mogoče pričakovati uspešnega dela.

Obvezni odkup pšenice, rži, soržice, pira, ječmena, ovsa in koruze od kmetov in nekmetov ter kmetijsko obdelovalnih zdruag po določenih cenah bo izveden v glavnem ob sledeči razdelitvi dela:

1. Prezvame prehodni plan odkupa žita od oblastnega ljudskega odbora in ga prenese na krajevne ljudske odbore.
2. Odobri prehodni plan odkupa KLO-jev.
3. Odobri komisijo KLO-jev za ocenitev donosa.
4. Pregleda na seji Izvršnega odbora sezname zadolžitve KLO-jev in jih popravi, če je potrebno.
5. Po pregledu seznamov zadolžitve sestavi prehodni plan odkupa s pregledno zadolžitve po kategorijah gospodarstev na področjih krajevnih ljudskih odborov.
6. Pošlje plan odkupa oblastnemu ljudskemu odboru.
7. Reši v 8 dneh pritožbe obveznikov oddaje proti odloku o zadolžitvi oddaje žita.
8. Vodi administrativno kazensko postopanje in izreka kazni pri prekrških uredbe o odkupu z denarno globo v znesku do 50.000 dinarjev ali poboljševalnim delom do 3 mesecev.
9. Pošlje odkupnemu podjetju izvleček iz seznamov zadolžitve, v katerem bo izkazano posej za področje vsakega krajevnega ljudskega odbora, posej za vsako kategorijo gospodarstva, koliko je katero gospodarstvo posamezno zadolženo z obveznimi oddajami in za katero vrsto žita.
10. Kontrolira odgovorne uslužbence v poverjenstvu za trgovino in preskrbo, da ne bo prišlo do prekrškov iz čl. 22 te uredbe.

Pravice in dolžnosti komisij KLO za ocenitev donosa

1. Če med dozorevanjem žita ocenijo in določijo hektarski žetveni donos kakor tudi presežek žetvenega donosa, od katerega morajo gospodarstva nad 2 ha orne zemlje prodati državi določene količine žita. Ocenitve izvršijo v roku, ki ga določi MTP. Pri gospodarstvih do 2 ha orne zemlje ne vršijo ocenitve, ker so oproščena obvezne oddaje žita.
2. Žetveni donos se določijo tako, da se količina orne zemlje, ki jo mora kmet zasejati, pomnoži z donosom na hektar, ki ga določi komisija.
3. Od tako določenega skupnega žetvenega donosa se odštejejo količine, potrebne za prehrano članov gospodarstva in druge, v členu 15. uredbe predvidene potrebe, da se dobi podlaga za določitev količine, ki jo mora kmečko gospodarstvo prodati državi (presežek žetvenega donosa).
4. Zapisnik o izvršeni ocenitvi predajo krajevnomu ljudskemu odboru zaradi izračunavanja zadolžitve.

Pravice in dolžnosti pooblaščenih odkupnih podjetij

1. Izvršijo odkup žit obvezne prodaje po cenah, ki jih določi vlada FLRJ.
2. Obvezno odkupijo celotno mlatilniško merico, mlinsko merico, manipulantse presežke mlinov kakor tudi žito, ki ga dobe kmetijske strojne postaje in v postaje za čiščenje semena kot odškodnino v naravi za svoje usluge.
3. Kontrolirajo poslovanje svojih uslužbencev, da ne bo prišlo do prekrškov iz čl. 22. te uredbe.

1. Državi so dolžni prodati po predpisih o obveznem odkupu določeno količino pšenice, rži, soržice, pira, ječmena, ovsa in koruze.
2. Isto velja za nekmete, ki imajo zemljo zasejano z žitom, kakor za tiste osebe, ki so vzele ali dale zemljo v zakup ali v naspolino.
3. Kmečka gospodarstva, ki imajo manj kakor 2 ha orne zemlje, so oproščena obvezne oddaje. Za orno zemljo se smatrajo: njive, zeljniki, vrtovi, sadovnjaki, vinogradi in travniki.
4. Lahko prodajo državi proste presežke (prosti presežki), ki ostanejo kmetom in kmetijskim obdelovalnim zdruham po obvezni oddaji po uredbinih določbah.
5. Lahko se pritožijo proti odloku o zadolžitvi z obveznimi oddajami žita na okrajni ljudski odbor v 3 dneh po prejemu odloka. Pritožba ne zadrži izvršitve odkupa.

Obdržijo:

- a) Za prehrano članov gospodarstva, za vsakega člana gospodarstva 250 kg belega žita ali 300 kg koruze, oziroma ustrezne količine prve in druge vrste žita. Za člane gospodarstva veljajo vse osebe, ki žive v skupnem gospodinjstvu, bodisi da so družinski člani ali da so stalno zaposleni v tistem kmečkem gospodarstvu.
- b) Za seme obdržijo do 200 kg belega žita oziroma 40 kg koruze na hektarsko površino, ki bo zasejana.
- c) Za mlakev z mlatilnicami obdržijo količino, ki bo določena s posebnimi predpisi.
- d) Za krmo vprežnih konj in goveje živine, za molzne krave, prašiče in plemenko živino obdržijo proizvajalci zadostno količino koruze ali ovsa po lokalnih razmerah in običajnem načinu krmjenja živine.
- e) Odgovorni so za prekrške oz. kazniva dejanja iz 21. člena uredbe in bodo kaznovani z denarno globo do 50 tisoč din ali s poboljševalnim delom do 3 mesecev.

VI. Dolžnosti in pravice kmetijsko obdelovalnih zdruag in ekonomij kmetijsko obdelovalnih zdruag.

1. V planu proizvodnje in tržnih presežkov poljskih pridelkov določijo količine obvezne oddaje žita.
2. Za določitev plana tržnih presežkov se bodo odražale od celotnega pridelka žita za prehrano članov zdruag in njihovih družin potrebne količine (čl. 15), kakor tudi količine, potrebne za fonde (semenski fond, fond živinske krme in rezervni fond semena ter živinske krme in človeške hrane).
3. Obdržijo 10-30% tržnih presežkov od določenega tržnega presežka žita ob vpoštevanju velikosti zdruge, njene gospodarske moči in značaja proizvodnje, s katero se kmetijsko obdelovalna zdruza ukvarja.
4. Zapisnik o izvršeni ocenitvi predajo krajevnomu ljudskemu odboru zaradi izračunavanja zadolžitve.

Novi kader kvalificiranih delavcev pri »Gradisu« na Strnišču

V začetku aprila t. l. je 65 učencev drugega letnika gradbene šole učencev v gospodarstvu pri »Gradisu« v Strnišču uspešno opravilo izpite za kvalificirane delavce gradbene stroke.

Potreba graditve in dovrševanja novih objektov na Strnišču ne dovoljuje, da bi ostali mladi, ki so v službi pri »Gradisu« v Strnišču, samo nekvalificirani pomočniki starejših zidarjev in mojstrov. Na razpolago je dovolj močnosti, da sami dosežejo strokovno izobrazbo in prakso ter se dvignejo iz stopnje neopaznih povprečnežev na mesto kvalificiranih graditeljev zgradb in objektov, ki bodo služili ljudstvu Jugoslavije in celotnemu človeštvu kot sredstvo za oblikovanje življenjskih prilik.

rešnejši. Začeli so prezirati lahkoživost in brezskrbnost. Kdo bi jim mogel povedati važnejše stvari kot jih najdejo v knjigah, kdo bi jim kazal pot do strokovnega znanja, če se sami ne bi oprigli učenja. Težko je bilo začeti. Nadaljevanje ni težko. Treba je vedno nove vzpodbude, opore v sotovariših in predpostavljenih. Kdor je vstal, se ne da več zlomiti in priteniti k tlom. Tako dviga marksizem-leninizem mlade ljudi, ki so vedno mislili, da za delavski razred ni drugega kot delo in garanje, podložnost in manjvrednost, pomanjkanje in prerokovanje dobrega življenja po smrti.

Upravnik šole tov. Sušterič Uroš je znal pridobiti srca mladih zidarjskih učencev in jim ustvarjati marksističnoleninistično hrbenico, vzbuhati pri njih duh patriotizma in razredne zavednosti. V njem so našli tovariša iz socialistične družbe, ki zna delati in tudi učiti ter diajati vzgled.

Predavatelj tov. Hronek Josip, Vidmar France, Zorž Miro in drugi so vpoštevili, da je njihovo znanje potrebno našim mlajšim ljudem, da so jim praktične izkušnje starejših dragocen prihranek moči in časa, da jim ni treba ponovno iskati, kar je že zdavnaj odkrito in preizkušeno.

Aktivno delo mladincev-učencev v prostovoljnih delovnih akcijah pri podjetju, pri kulturno-prosvetnem delu in učenju v šoli ter prejete nagrade predstavljajo ob koncu šole lep uspeh, ki daje učencem in predavateljem vzpodbudo, da bodo pridobljeno znanje izpolnjevali s praktičnim delom in nove izkušnje pomeje prenesli na kader mladih ljudi, ki bo prišel za njimi pomagat graditi veliko socialistično industrijo v novi Jugoslaviji.

Petinesemdeset zidarjskih učencev je seglo po knjigah, sedlo v predavalnico in na predavanjih spoznalo zgodovino dela, razvoja in borb delavskega razreda za obstoj ter zgodovino praktičnih izkušenj v uporabi materiala, časa in vseh sredstev, ki predstavljajo za del. svet produkcijske pripomočke. Teško je bilo zlomiti predsodke o nepotrebnosti šole, o pomanjkljivi izobrazitvi, pismenosti in prevdarnosti pri delu v vsakdanjem življenju. Pred njimi se je odprla široka raven življenjskih izkušenj starejših delavcev in strokovnjakov, ki se jim je preje zdelo malenkost. Spoznali so to in videli, da je potrebno socialističnim delavcem mnogo učenja in še več znanja.

Se popolnoči je gorela v učilnici luč. Teško je bilo pustiti knjige zaradi spanja, ko pa je čas učenja kratek. Tesarski delavec Ficko Stefan, kočarski sin Senzor Stanko, Rašelj Ignac, Veselič Anton, Zaverski Jože in drugi učenci so postali

Graditev ceste v Hlaponcih

Med Kavčičevo hišo v Juršincih in Segulovo hišo v Hlaponcih gradijo delavci in kmetje iz Rotmana, Vinšaka in Hlaponcevo cesto. Že od leta 1946 se vršijo dela. S prostovoljnimi sodelovanjem pri planiranju ceste, navažanju zemlje in gramozu se je približala ta cesta svoji dokončni vrednosti, ni pa je dosegla, ker se ni posipana z gramozom.

V Čehovi jami v Juršincih in v Hočevci jami v Rotmanu je pripravljenih za odvoz nad 80m³ gramozu. Kljub potrebi, ki je vsekakor vidna in jasna, ne podvzame ničesar predsednik KLO tovariš Osterc niti novoizvoljeni odbor OF. Ničesar ne podvzamejo kmetje, ki imajo konjeko vprego. Cesta čaka na dovršitev, gramoz pa na odvoz. Ker se nikdo ne postavi na vzgledno mesto, tudi ni nikogar, ki bi mu sledil.

Kmet Hojnik Franc čaka, kdaj bo čel s konji vozit, Segula Janez, Čuš Franc čakata, kdaj bo vpregla svoje konje Rakuša Helena. Ostali kmetje čakajo, kdaj bosta Segula Valentin in Gorjanc Martin vpregla vole in krave. To čakanje se je začelo v marcu in se bo nedvomno tudi nehalo. Z borbo proti spekulantom bo te mogoče izločiti za nekaj časa iz

vasi, nakar bodo ostali pošteni kmetje mirno delali in vozili ter urejevali polja in ceste.

Po tej cesti, ki zahteva mnogo potrpežljivosti in časa, bodo šli za svojimi življenjskimi cilji, v šole, tečaje, obrate in tovarne in kmetijske zadruge ter državna posevstva, otroci iz tega dea Slovenskih gor, ko se bodo doma naveličali gledati nazadnjaške in trmaste gospodarje, ki si domišljajo, da jih do danes nikdo ni dorastel.

Z sončničnimi in bučnimi nasadi do maščob za prehrano

Setveni plan ptujskega okraja zajema tudi potrebo povečanja površin, ki bodo nasajene z sončnicami in bučnicami, da bo mogoče doseči količine olja, ki so sestavni del prehrane delavcev in nameščenecv mest in vasi.

Pri srednji rodovitnosti lahko pričakujemo okrog 40 vagonov pridelka oljcaric, bučnic, sončnic in oljne repice. Pričakovanja ne zadoščajo našemu delovnemu ljudstvu, ki bo živelo in delalo tudi ob slabi letini, ki bi mu dobrodošlo tudi pridelek dobre letine. Brez zadostne skrbi za razširitev nasadov oljaric bi

bilo težko zavarovati preskrbo z maščobami iz lastnih virov. Letošnja zima je napravila mnogo škode, ki je najbolj občutna za oljno repico. Lahko računamo s tem, da je posevek oljne repice 60% uničen. Ni se mogoče zadovoljiti s to ugotovitvijo. Te površine je potrebno nasaditi s sončnicami in bučnicami. Krajevni ljudski odbori ne smejo preko tega. Opozoriti morajo na to kmetovalce, ki bi se radi izmaknili obvezi z izgovorom na nepoučenost.

Ta teden so krajevni ljudski odbori natančno pregledali posevke oljne repice in izdali odločbe za spremembo plaha in obvezo sajenja sončnic in bučnic. Seme je pripravljeno in bo razdeljeno pridelovalcem.

Pri vsem tem bi ne smeli naleteti na gospodinjce, ki bi jim bilo težko nasaditi in koristiti družbene preskrbe rastline, ki ne zahtevajo posebne nege. Marsikateri vrt bo živahnejši, ko bo poln sončničnih kolobarjev in debelih buč. Okrog gnojšč, ob ograjah, ob mejah itd., bodo rastle sončnice, ki bodo dale milijone zrn s kapljicami olja. Vsak košček zemlje bi moral pomagati nositi del bremen

brez vode. V Krasnovodsku se pogosto zgodi, da pripravljajo juho in kašo s slatino ter da kupujejo vodo po čašah na trgu.

Toda voda ni le pijača, voda je tudi jed.

V vsaki kumari, v vsaki zeljnati glavi je do pet in devetdeset odstotkov vode. Če hočemo, da bi zrastle kumare, zelje, krompir, potrebujemo vodo za zalivanje vrtov, in sicer zelo mnogo vode: ne v čašah, marveč v sodih. Vode pa ni. Vrtov pač ni mogoče zalivati s slatino!

Preostane samo, da povrtnino pripeljejo od drovno. Pa tudi to ni vselej mogoče: prvočina se v vročini rada pokvari in ne prenese dolgih prevozov. Ljudje morajo torej prebiti brez zelenjave. A zelenjava ni rakkošje. Če človek ne je povrtnine, oboli za skorbutom.

In stroji? Ali stromem ni treba vode? Vodo potrebujejo lokomotive, parni kotli v tovarnah in kemični aparati.

Od kod pa naj vzamemo toliko vode, kolikor je potrebujemo?

M. ILJIN TISOČLETJA IN PETLETKE

Tisočletja so se v Srednji Aziji borili ljudje s pustinjo. Zdal nadaljujejo boji drugače, po novem. Ne računajo več na tisočletja, marveč na petletke. Načrt in znanost vodita ljudi tam, kjer so prej delali na slepo, kjer so rušili, kar so prejšnji dan zgradili.

V Sovjetski zvezi se ne bojimo dela za preobrazbo pustinja. To delo se bo izplačalo tedaj, ko bo pustinja prenehala biti pustinja. Narodom pustinja nismo sovražniki, marveč tovariši in zavezniki.

Vsaka cesta, ki jo zgradimo, je žila, po kateri se bo prelivalo v telo pustinje življenjsko delo. Po teh cestah ne pojdejo osvajalci, marveč delavci. Ne bodo vozili topov, temveč stroje.

In ta cesta ne bo gola cesta sredi голе pustinja. Obdala jo bodo polja in vrtovi, mesta, rudniki in tovarne.

Sovjetska zveza je šele v drugi petletki. Ali je doslej v boju s pustinjo že kaj dosegla?

Da, marsikaj smo ji že iztrgali. Ne tako mnogo, pa tudi ne malo. V prvi petletki smo spremenili v rodna tla z namakanjem in posejali z bombaževcem šest in pol tisoč kvadratnih kilometrov.

V Gladni stepi, kjer so carski generalni gubernatorji tako neuspešno gospodarili, je zrastle največje bombaževog gospodarstvo na svetu — Pahta-Aral. V mnogih krajih Srednje Azije so izkoptane nove rečne struge z ravnimi bregovi in z gladkim dnem iz umetnega kamna — betona. Takšnih kanalov ni treba popravljati dvakrat na leto, kakor so morali popravljati stare »arike«.

Se pred kratkim je bila okoli delavskih naselbin pri izvrtih nafte ob reki Embi gola pustinja. Sedaj zelenijo tam

parki in v gostem listju topolov žvrgolijo ptice.

Toda iztrgati moramo pustinja še desetisoče, ne samo tisoče kvadratnih

KAKO VODO DELAJO IN DOVAŽAJO NA PARNIKIH

Pred našimi očmi so se pokazali vrtnali stolpi nad izviri nafte pri Neftedagu, solni odkopi v Karabugaskem zalivu, tovarna žepela prav v središču pustinič Kara-Kum.

Teško živijo in delajo ljudje v teh krajih. Kače, hrošči in kuščarji se skrivajo poleti pred hudo vročino v pesku in prilježe lohe ponoči iz svojih skrivališč. Človek pa se ne more kakor kuščar ves dan skrivati pred vročino — saj mora delati.

Teško diha, grlo se mu suši od vročine. Edina rešitev je voda. Vode je

kilometrov! V prvi vrsti pa moramo prikskrbeti vode tovarnam, obrtnim delavnicam in delavskim naselbinam — našim prednjim stražam v pustinji.

brez vode. V Krasnovodsku se pogosto zgodi, da pripravljajo juho in kašo s slatino ter da kupujejo vodo po čašah na trgu.